

Obszary Natura 2000

Obszary Natura 2000 to najmłodsza z form ochrony przyrody, wprowadzona w 2004 r. w Polsce jako jeden z obowiązków związanych z przystąpieniem naszego kraju do Unii Europejskiej. Obszary takie powstają we wszystkich państwach członkowskich, tworząc Europejską Sieć Ekologiczną obszarów ochrony Natura 2000.

Głównym celem funkcjonowania Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 jest zachowanie określonych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i zwierząt, które uważa się za cenne (znaczące dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego Europy) i zagrożone wyginięciem w skali całej Europy. Cel ten ma być realizowany poprzez wyznaczenie i objęcie ochroną obszarów, na których te gatunki i siedliska występują. Działania w zakresie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej flory i fauny służą zachowaniu lub odtworzeniu różnorodności biologicznej Europy, co jest jednym z priorytetów działalności Unii Europejskiej. Dodatkowo państwa członkowskie zobowiązane są do podejmowania w razie potrzeby starań w celu zachowania ekologicznej spójności sieci Natura 2000, w celu utrzymania migracji, rozprzestrzeniania i wymiany genetycznej gatunków.

Podstawą funkcjonowania Sieci Natura 2000 są dwie unijne dyrektywy:

1. Dyrektywa ptasia (Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa) – określa kryteria do wyznaczania ostoi dla gatunków ptaków zagrożonych wyginięciem;
2. Dyrektywa siedliskowa (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory) – ustala zasady ochrony pozostałych gatunków zwierząt, a także roślin i siedlisk przyrodniczych oraz procedury ochrony obszarów szczególnie ważnych przyrodniczo.

Sieć obszarów Natura 2000 obejmuje:

1. obszary specjalnej ochrony ptaków (OSO, z ang. *Special Protection Areas*),
2. specjalne obszary ochrony siedlisk (SOO, z ang. *Special Areas of Conservation*),
3. obszary mające znaczenie dla Wspólnoty (OZW, z ang. *Site of Community Importance*).

Wyznaczenie obszaru specjalnej ochrony ptaków lub specjalnego obszaru ochrony siedlisk, zmiana jego granic lub likwidacja następuje w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa, rozwoju wsi, rybołówstwa w drodze rozporządzenia ministra właściwego do spraw środowiska i gospodarki wodnej. Założeniem ogólnym tej formy ochrony przyrody jest godzenie celów ochrony różnorodności biologicznej ze zrównoważonym rozwojem. Dlatego też ustawa o ochronie przyrody nie wprowadza szczegółowego katalogu zakazów obowiązujących na obszarach Natura 2000, formułuje natomiast ogólny zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000. Na obszarach Natura 2000 nie podlega zatem ograniczeniu działalność gospodarcza, jeżeli nie oddziałuje znacząco negatywnie na cele ochrony obszaru.

Nadzór nad funkcjonowaniem obszaru Natura 2000 sprawują właściwi miejscowo regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, a na obszarach morskich dyrektor urzędu morskiego.